

Konstnärernas Riksorganisation.

Konstnärernas Riksorganisation
Hornsgatan 103, 9 tr, 117 28 Stockholm

Till: Region Gotland
Diariernr: RS 2023/1238

Datum: 2024-09-30

Kontaktperson: Jon Brunberg
Telefon: 070-275 59 29
E-post: jon.brunberg@kro.se

Konstnärernas Riksorganisations yttrande över Region Gotlands Handlingsplan för KKB 2025-2034 Dnr: RS 2023/1238

Inledning

Konstnärernas Riksorganisation företräder 3 500 professionella bildkonstnärer, konsthantverkare och formgivare i Sverige. Vi arbetar för konstnärlig frihet och goda villkor för bild- och formkonstnärer. 67 av våra medlemmar är bosatta i Gotlands län och vår lokala företrädare har konsulterats i arbetet med remissvaret.

För att kunna vara yrkesverksam som bild- och formkonstnär finns det i praktiken inget annat alternativ än att driva eget företag, varvid den övervägande delen driver verksamheten i enskild firma. Det är därför viktigt att beslut kopplat till *Handlingsplan för KKB 2024-2035* som rör bild- och formkonstområdet inkluderar ett tydligt konstnärsperspektiv, eftersom konstnärerna är de som skapar det innehåll och kärnvärde som denna sektor kan bygga vidare på.

Bild- och formkonstnärers verk och prestationer utgör inte bara kärnan i kulturella och kreativa branscher utan genererar också andra värden för samhället än enbart de ekonomiska.

Konstnärernas Riksorganisation vill förtydliga att det i denna bransch finns företag vars kärnverksamhet grundar sig helt på konstnärliga processer. Värdeskapandet är i fokus för det som produceras. Att inte ha vinstsyfte som huvudsyfte betyder likväl inte att man inte vill ha lönsamhet och ett långsiktigt hållbart företagande.

Regional kulturpolitik måste värna konstnärligt skapande

KKB-planen hänvisar under rubrik **2.1 Nationellt** till *Nationell strategi för KKB*. Under rubriken lyfts att "Det konstnärliga skapandet är kärnan i de kulturella och kreativa branscherna. Här utgör den statliga kulturpolitiken en viktig infrastruktur, genom de stöd och den finansiering som den tillhandahåller".

Konstnärernas Riksorganisation saknar ett motsvarande uttalande för regionens åtagande när det gäller det konstnärliga skapandet på Gotland.

Konstnärernas Riksorganisation föreslår därför ett tillägg under rubrik **2.2 KKB Gotland** i *Handlingsplan för KKB 2025-2034*

- Det konstnärliga skapandet är kärnan i de kulturella och kreativa branscherna. Här utgör den **regionala** kulturpolitiken en viktig infrastruktur, genom de stöd och den finansiering som den tillhandahåller.

Det offentliga måste säkerställa förebildligt agerande

I arbetet med att främja företagandet i branschen bör Region Gotland säkerställa att det offentliga själv agerar förebildligt när det gäller arvodering av bild- och formkonstnärer samt följa de lagar, avtal och rekommendationer som gäller i branschen.

- **Konstnärernas Riksorganisation** är gärna behjälpliga med att informera om vad som är gällande branschpraxis, lagar och avtal på bild- och formkonstområdet, t ex MU-avtalet (avtalet för medverkans- och utställningsersättning).

Öka kunskapen om KKB-företag (insatsområde 1)

För att öka kunskapen om både företag som utgörs av enskilda bild- och formkonstnärer, beställare/uppdragsgivare och stora digitala plattformar med flera, så är immaterialrätten, särskilt upphovsrätten, ett område som kan behöva tillgång till juridisk expertis.

- Här har **Konstnärernas Riksorganisation** en gedigen kunskap på upphovsrättsområdet med specifik kompetens inom bild- och formkonstområdet som vi gärna delar med oss av.

Utveckling av företagsfrämjande insatser, (Insatsområde 2)

Ett effektivt sätt att höja kompetensen i näringspolitiska satsningar inom ramen för KKB är att ha dialog med relevanta representanter för konstnärerna/kulturskaparna.

- **Konstnärernas Riksorganisation föreslår att** koppling därför upprättas med konstnärernas organisationer, såväl intresse-/yrkesorganisationer, som upphovsrättssällskap men även de regionala och lokala främjandesystem som finns för konstnärerna/kulturskaparna, exempelvis i form av centrumbildningar.
- **Konstnärernas Riksorganisation vill även uppmärksamma** att det finns en rad verksamheter som drivs gemensamt av kulturskapare och som kan vara i behov av företagsfrämjande stöd, såsom fria aktörer inom bild- och formkonstområdet, kollektivverkstäder (KKV) m.fl. Dessa har stor betydelse för egenföretagande kulturskapare runt om i landet.

Internationellt (Insatsområde 6)

I *Nationell Strategi för KKB* har ett av målen fokus på internationalisering. Detta nationella mål nämns också i *Handlingsplan för KKB 2025-2034*. Förutom det som anges inom ramen

för Filmstrategin saknas det emellertid insatser med fokus på det internationella och det saknas resonemang för hur regionen planerar utveckla detta område även när det gäller bild- och formkonst.

Uppföljning (Avsnitt 6.1)

Handlingsplan för KKB 2025-2034 sträcker sig över en lång period för en bransch under stark utveckling och förändring. **Konstnärernas Riksorganisation** vill därför betona vikten av regelbunden dialog med branschen för uppföljning av insatser och aktiviteter.

Konstnärernas Riksorganisation rekommenderar en löpande dialog med branschen

- Då KKB-planen avser att utveckla företag inom KKB är det väsentligt att det årligen sker uppföljning av insatser och aktiviteter i dialog med branschen och dess företag.
- Kulturella och kreativa företag inom bild- och formkonst bör finnas representerade i regionala dialogforum för besöksnäring, regional utveckling, i strategier för levande städer och Gestaltad Livsmiljö samt i andra regionala sammanhang där dessa branscher bör inkluderas.